

Verslag – Inhoudelijke expertengroep PFAS

Datum: 15 maart 2022

Aanwezig:

Bespreking voorstel handelingskader –

(zie presentatie)

- Uitgangspunten:
 - Werken met signaalwaarde voor verder onderzoek op de betreffende locatie
 - Range risicogrenswaarden voor woonzone voor risico-inschatting en adviezen NRM: 0,16 – 200 µg/kg PFOS
 - Hotspot = plaats met verschillende, langdurige blootstellingsroutes met nood aan geïntegreerde aanpak
- Hotspot: signaalwaarde: 3 µg/kg ds PFOS, 8 µg/kg ds som PFAS
- Algemeen kader: signaalwaarde afhankelijk van bestemmingstype (als som PFAS)
 - Landbouw en natuur: 3,8 µg/kg ds
 - Woongebied: 8 µg/kg ds
 - Recreatie: 110 µg/kg ds
 - Industrie aftoppen op waarde recreatie: 110 µg/kg ds
- Waarden zijn nu gebaseerd op ecotoxicologie in afwachting van nieuwe berekeningen (VITO)
- Aanpak bodemproject:
 - Identificatie risicolocatie
 - VBO/OBO
 - Verdieping fase (o.a. BBO)

Discussie/opmerkingen

- OVAM: onderscheid in hotspot-benadering kan pas vanaf VBO-fase.
- Toevoegen van signaalwaarden bij grondwater zodat we hier consequent in zijn. 100 ng/l hanteren voor som 20 PFAS.
- Wordt de waarde 6,5 µg/kg ds dan geschrapt? > 6,5 µg/kg ds was een keuze uit de range. De NRM worden gekoppeld aan een risicogebaseerde aanpak gelinkt met het gebruik van de locatie.
- Wanneer wordt een locatiespecifiek onderzoek uitgevoerd? > Wordt beslist o.b.v. het DAEB-onderzoek.
- Suggestie: Niet verwijzen naar S-risk want dat linkt naar EPA > Wordt nog verder bekeken.
- Er lopen momenteel nog een aantal oefeningen dus er zal later nog een bijstelling gebeuren van de waarden maar deze zal waarschijnlijk in dezelfde grootteorde zijn.
- In een hotspotzone kan het perfect dat we onder de 3,5 µg/kg ds eindigen.
- Met deze aanpak is er een hotspotwerking nodig maar dit moet nog afgesproken worden. Brandweerzones zijn geen hotspots.

- (Potentiële) hotspots: Zwijndrecht, Willebroek, Ronse?, Teneco?, zone ten NO van Indaver?
 - Beginnen van bronperceel maar het is ook nuttig om naburige percelen te onderzoeken.
 - Trigger voor hotspot is ook lokale ongerustheid > Meenemen in geïntegreerde aanpak + moet lokaal getrokken worden (participatief).
 - Er is afgesproken om het hoofdstuk handelingskader te herstructureren en meer oplossingsgericht uit te schrijven op vlak van bodem. Er wordt ook een duidelijke samenvatting bijgeschreven.
 - Toetsingswaarde grondverzet: Richtwaarde van 3, 3, 8 als waarden behouden.
 - Hoe bodemsaneringsdeskundigen inlichten van deze aanpassing? > Overgangsperiode voor in werk treden van bepalingen vermelden.
 - 06/04: mogelijkheid om toelichting via VOKA te geven en bekijken hoe er een traject met inspraak kan opgezet worden.
 - Minaraad: nieuwe toelichting gepland. Verwijzen naar deze 2 momenten in rapport voor inspraak.
- Samenzitten met OVAM om bespreken hoe traject overgangsperiode op te zetten (**actie 1**).
- Vragen rond bemalingskader: grote actoren vragen naar retourkader. Mee opnemen in rapport? > Eerst juridisch advies nodig maar de harde deadline op 25/03.
 - Wat wordt het statuut van het handelingskader? Welke communicatie kan er dan gebeuren vanuit de Vlaamse overheid? > Suggestie: Stukje handelingskader eruit halen met aanvraag of dit goed wordt gekeurd als tijdelijk handelingskader (mandaatvragen). Agendapunt op Vlaamse Regering waar een beslissing voor wordt gevraagd. Dit wordt verder uitgezocht.
 - Nakijken wat er over bodemverbeterende middelen moet in rapport komen.
 - Samenvattend:
 - Uitgeschreven tekst rapport tegen 18/03 (**actie 2**).
 - bekijkt bemaling, bekijkt met bodemverbeterende middelen, en schrijven handelingskader, bekijkt opties agendering verder.

Bespreking deel 3: vooruitblik – (zie presentatie)

- Stakeholderprocessen:
 - Focus vooral op Zwijndrecht, nood aan opstart stakeholderproces in Willebroek
 - Saneringsinitiatieven
 - Substitutie PFAS-houdende producten > In gang zetten (**actie 3**)
- Onderzoek rond risico en verspreiding op langere termijn
- Versterken kennisplatformen: elk een rol in het verhaal, complementair geheel van platformen
- Lopende opvolging communicatietools: PFAS-verkenner, PFAS-website (interactieve kaart), PFAS-mailbox
- PFAS-actieplan: beleidscyclus – strategie en visie – concrete indicatoren – budgetten
 - Moet ondersteund worden door een *governance*structuur

Discussie/opmerkingen

- Actie van OVAM om alle eigenaars aan te schrijven > Effect op timing interactieve kaart
- Substitutie > zal nodig zijn om sneller hier mee om te gaan dan Europa omdat er gewerkt wordt aan strengere lozingsnormen (limieten vergunningen) > Informatie aanbieden en doorvertalen via website
- Inspiratie kan gehaald worden bij lijst middellange termijn. Nood aan zicht op komende maanden voor WG middellange termijn > nadenken over positieve van expertengroep over te zetten in blijvende structuur (**actie 4**).
- Deel 3 wordt morgen rondgestuurd naar volledige expertengroep (**actie 5**).

Verwachtingen rapport –

- Bilaterale afstemming gebeurt met individuele deadlines

- 18/03: Deadline inleveren teksten
- Maandag: Samenvatting en besluit finaliseren
- Nodig: contact opnemen met kabinet over nieuwe piste van agendering
- Verzamelen informatie voor aparte nota naar regering
- Nieuwe versie handelingskader rondsturen
- PowerPoint verspreiden

Varia

- Bloedonderzoek: bestek is af en is naar IF gestuurd > rond Pasen worden er concrete communicatie initiatieven verwacht.

Actielijst

Nummer	Actie	Uitvoerder(s)	Datum gereed
1	Bespreken hoe traject voor overgangperiode bodemsaneringsdeskundigen op te zetten	Team opdrachthouder, OVAM	asap
2	Uitgeschreven teksten 2 ^{de} tussentijdse rapport	Expertengroep + team opdrachthouder	18/03/2022
3	In gang zetten traject rond substitutie PFAS-houdende producten	Team opdrachthouder	asap
4	Nadenken over overbrengen expertengroep in blijvende structuur	Team opdrachthouder	asap
5	Deel 3 wordt rondgestuurd naar volledige expertengroep	Team opdrachthouder	16/03/2022